

احیای فرهنگ ماد

فرس

نسرین ارجمندی

سرشناسه: ارجمندی، نسرين،
 عنوان و نام پديدآور: احياي فرهنگ نمادها: وريس/نسرين ارجمندی؛ [برای] وزارت ميراث فرهنگي
 گردشگري و صنايع دستي خوزستان .
 مشخصات نشر: تهران: خانه هنرمندان، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهري: ۱۰۳ ص.؛ مصور.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۶۳۹-۶-۷
 وضعيت فهرست نويسي: فيبا
 موضوع: کارت بافي
 Card weaving
 موضوع: صنايع دستي -- ايران -- خوزستان
 موضوع: Handicraft -- Iran -- Khuzestan (Province)
 شناسه افزوده: سازمان ميراث فرهنگي، صنايع دستي و گردشگري. اداره كل ميراث فرهنگي، صنايع
 دستي و گردشگري استان خوزستان
 رده بندي کنگره: TTA۴۸
 رده بندي ديويي: ۱۴/۷۴۶
 شماره کتابشناسي ملي: ۸۴۸۱۶۷۷
 اطلاعات رکود کتابشناسي: فيبا

احياي فرهنگ نمادها (وريس)

مؤلف: نسرين ارجمندی
 مؤسسه فرهنگي و هنري کارکنان نمايشگاههاي فرهنگي ايران
 اول - ۱۴۰۰
 ۱۰۰
 وحيد مرادي
 طيف نگار
 ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۶۳۹-۶-۷
 کليه حقوق برای ناشر محفوظ است.
 خيابان انقلاب، خيابان فخررازي، خيابان شهيد وحيد نظري شرقي، کوچه قديري،
 پلاک ۲۲، واحد ۲
 ۶۶ ۹۷ ۳۰ ۷۰-۷۱
 ۶۶ ۹۷ ۲۹ ۶۴
 www.artisthouse.ir
 info@artisthouse.ir
 مولف
 امور فني
 نوبت چاپ
 تيراژ
 نظارت فني و
 چاپ هنري
 چاپ و صحافي
 شابک/ISBN
 نشاني
 تلفن
 فکس
 website
 e-mail

فهرست

مقدمه ۱۱

بخش یکم: نگاهی به تاریخچه ایل بختیاری

نگاهی به تاریخچه ایل بختیاری ۱۴
 وجه تسمیه بختیاری ۱۵
 موقعیت جغرافیایی و شیوه زندگی بختیاری ها ۱۷
 مشاغل اصلی بختیاری ها ۱۸
 ساختار اجتماعی ۲۰
 زندگی عشایر و تاریخچه آن ۲۱

بخش دوم: تاریخچه نواربافی

کارت‌بافی در جهان ۲۴
 کارت‌بافی در ایران ۸۲
 وریس‌بافی در عشایر ۲۹
 کاربرد وریس در عشایر بختیاری ۳۰

بخش سوم: اصطلاحات و تعاریف

نساجی سنتی ۳۴
 وریس ۳۴
 وریس باف ۳۴
 لیف پشم گوسفند ۳۴
 نخ ۳۵

۳۵	نخ دست‌ریس پشمی
۳۶	نخ مصنوعی
۳۶	نخ مخلوط
۳۶	نخ‌های تار (نخ‌های چله)
۳۶	نخ پود
۳۷	بافت
۳۸	پشم حاصل از دباغی
۳۸	پشم خودرنگ
۳۸	رنگدانه (رنگینه)
۳۸	دندانه
۳۹	گلولة نخ
۳۹	کلاف نخ
۴۰	بافندگی
۴۰	پودگذاری
۴۰	دهنه‌ی کار
۴۱	گنبول (منگوله)
۴۱	نقش مایه
۴۱	طرح
۴۲	ثبات رنگ
۴۲	مالش خشک
۴۲	عیب‌های ذاتی
۴۳	عیب‌های عارضی
۴۳	ابزارهای رنگریزی سنتی
۴۳	حمام رنگریزی
۴۳	ظروف یا پیمانه‌های مدرج
۴۳	ترازو

بخش چهارم: بررسی نقوش، رنگ و ابزار در هنرورس بافی

۵۰	عوامل تاثیرگذار در طرح و نقش وریس
۵۰	رنگ‌های شاخص در بافته‌های وریس
۵۳	نمادشناسی (یا تحلیل) رنگ‌های شاخص در وریس
۵۵	مواد و مصالح، شیوه بافت

۵۵	ابزارهای نخ‌ریسی
۵۶	محور مرکزی
۵۶	پروانه‌ها
۶۵	ماشوره (ماسوره)
۵۷	کارگاه وریس‌بافی
۹۵	دوال (کارت)
۱۶	چیت (اواربف)
۶۱	نخ راهنما
۶۲	ویژگی مواد اولیه
۶۲	نخ پشمی
۶۳	رنگدانه‌ها
۶۳	پوست گردو
۶۴	پوست انار
۶۴	دندانه‌ها
۵۶	زاج سفید (با نام تجاری آلوم)
۵۶	قره‌قروت (سیاه کشک/قارا)
۶۶	آب

بخش پنجم: شیوه بافت

۶۸	شیوه بافت با کارت
۶۹	چله‌کشی کارت‌ها
۷۰	ضرورت نظم در کارت‌ها
۷۱	عمل پودگذاری
۷۲	خواندن طرح
۷۳	بافت طرح الماس
۷۳	کارهای نهایی
۷۴	چگونگی برطرف کردن اشتباهات در صورتی که طرح، مطابق نظر ما نباشد
۷۵	کناره‌های ناهموار
۷۵	طرح غیر یکنواخت (به علت پود کوبی ناهمگون)
۷۶	شکافتن بافته
۷۶	عدم کشش یکنواخت در تارها
۷۷	اشکال در باز شدن دهانه

مقدمه

عشایر بختیاری مردمانی هستند که مائید فکر عشایر ایران پیشینه‌ی تاریخی دقیق و جامعی از آنان در دست نیست، اما آنچه مشخص است حضور مردمانی است در منطقه‌ای مشخص با ویژگی‌های فردی و اجتماعی مشترک که آنان را در یک مجموعه و با یک نام قرار می‌دهد. مردمانی که ماهیت زندگیشان را طبیعت و امرار معاششان را گردش طبیعت رقم می‌زند. دست بافته‌های عشایر بختیاری و نقوش به‌کار رفته در آن‌ها یکی از اصیل‌ترین و جذاب‌ترین دستاوردها و صنایع‌دستی این مرز و بوم شناخته‌شده و همواره مورد توجه دوست‌داران و علاقه‌مندان به این شاخه از هنر بوده. دست‌بافته‌های بختیاری مجموعه‌ای از معدود صنایع‌دستی اصیل و دست‌نخورده عشایر این منطقه است که با وجود تغییر و تحولات گوناگونی که طی سال‌های متمادی بر آن‌ها گذشته، همچنان اصالت فرهنگی و هنری خود را حفظ کرده و به حیات خود ادامه داده‌اند. استعداد، توانایی و علاقه آن‌ها به انجام فعالیت‌های هنری یکی از مهم‌ترین عوامل در شکل‌گیری و دوام صنایع‌دستی ایشان بوده است.